

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului „Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030”

1. Autorul proiectului și, după caz, a participanților la elaborarea acestuia
Proiectul hotărârii Guvernului „Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030” este elaborat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, cu suportul experților din cadrul Proiectului de asistență tehnică RTI, oferit Ministerului Economiei și Infrastructurii și finanțat de către USAID.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Noua Strategie energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 a fost elaborată în contextul prevederilor Legii cu privire la energia electrică și ale Legii cu privire la gazele naturale, în conformitate cu care funcția de a adopta Strategia energetică a fost transferată din competența Guvernului către Parlament. Totodată, necesitatea revizuirii Strategiei energetice existente reiese din prevederile expuse în pct. 77 al Planului Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE pentru perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1472 din 30.12.2016. Mai mult, după o analiză amplă a Strategiei energetice existente, precum și a stării actuale a sectoarelor energeticii, s-a constatat că obiectivele trasate până în anul 2030 nu corespund schimbărilor și ultimelor tendințe de pe piețele naționale și internaționale de energie, iar unele sunt chiar supradimensionate. Astfel, pe plan intern, a fost adoptat un set de legi noi care transpun în legislația națională principiile comunitare în domeniul energeticii: Legea nr.107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică, Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr.174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, Legea nr. 10 din 26.02.2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile; Legea nr. 139 din 19.07.2018 cu privire la eficiența energetică. Pe de altă parte, la nivel de UE, sunt în discuție noi documente strategice, care stabilesc noi pachete de reforme în sectorul energetic european, noi tendințe și orientări pentru anul 2030. În context, având în vedere și angajamentele asumate în cadrul Tratatului Comunității Energetice și Acordului de Asociere RM-UE, principalele obiective trasate în sectoarele energeticii până în anul 2030 necesită a fi alinate la evoluția politicilor UE, cât și corelate cu viziunea la zi a Guvernului asupra modului de dezvoltare a sectorului pe termen lung. Astfel, prin elaborarea noii Strategii energetice se țintește prioritizarea problemelor energetice ale țării, care necesită soluții rapide și o reeșalonare/ redimensionare a obiectivelor în conformitate cu un atent compromis de la caz la caz, între resursele disponibile în acest moment, obiectivele UE/Comunității Energetice și obiectivele naționale, acordurile, obligațiile internaționale și programe (incluzând aici, de asemenea, politica de vecinătate), și necesitățile de urgență ale țării.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul de hotărâre a Guvernului nu contravine legislației Uniunii Europene și vine să prezinte viziunea Guvernului, a autorităților naționale asupra modului în care acestea își propun să-și onoreze angajamentele asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice și Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, în redacție nouă, reprezintă primul pas semnificativ în tranziția către sisteme energetice stabile, competitive, de înaltă eficiență și cu emisii reduse de carbon. Aceasta stabilește căile de modernizare a sectoarelor menite să asigure securitatea energetică a statului, dezvoltarea economică și funcționarea normală a tuturor ramurilor economiei, prin aprovizionarea sigură și fiabilă a tuturor consumatorilor cu resurse energetice și energie, precum și să influențeze în mod pozitiv mediul și calitatea vieții cetățenilor, fiind bazată pe realitățile existente din sectoarele energiei naționale, recunoscând situația geopolitică inevitabilă și moștenirea incontestabilă care stă la baza acestor realități.

Strategia stabilește trei obiective strategice generale pe care Republica Moldova își propune să le realizeze până în anul 2030, și anume: asigurarea securității aprovizionării cu energie, dezvoltarea piețelor concurențiale de energie și integrarea acestora în piața regională și europeană, precum și promovarea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sectoarelor energiei.

Strategia evidențiază problemele prioritare ale sectorului energetic național ce necesită de a fi soluționate pe termen scurt, mediu și lung, prevede o redimensionare a obiectivelor în conformitate cu obligațiile asumate de Republica Moldova în calitate de membru al Comunității Energetice și prin semnarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, altor obligații internaționale privind tratatele, acordurile și programele la care Republica Moldova face parte, precum și reieșind din necesitatea realizării unui echilibru optim între cererea și oferta de resurse energetice, atât cele utilizate în prezent, cât și cele previzionate în viitor.

Realizarea măsurilor identificate va facilita tranziția sectoarelor energiei din Republica Moldova către piețe concurențiale și crearea unui mediu favorabil pentru atragerea investițiilor în sector. Concomitent, aceasta va duce la sporirea performanței și a eficienței sectoarelor energiei, precum și la îndeplinirea de către Republica Moldova a tuturor obiectivelor stabilite în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Tratatului Comunității Energetice și a Acordului de Asociere RM-UE.

Obiectivele privind modernizarea sectoarelor energiei și privind asigurarea securității aprovizionării cu energie fac parte din obiectivele principale de dezvoltare economică a Republicii Moldova, iar preocupările principale ale Guvernului, în perioada implementării prezentei Strategii, urmează să fie orientate spre consumator. În context, prioritățile și obiectivele strategice în domeniul energiei, propuse în Strategie, au ca scop crearea, până în anul 2030, a unor sectoare ale energiei competitive și eficiente, axate pe transformările ce au loc în regiune, în Comunitatea Energetică și pe plan internațional, pe evoluțiile ce țin de dezvoltarea tehnologică și de dezvoltarea durabilă a energiei, pe noile aspecte de eficiență și de securitate energetică, în concordanță cu tendințele de globalizare a piețelor de energie și de dezvoltare a pieței unice europene, precum și în concordanță cu eforturile de atenuare a schimbărilor climatice.

Proiectul documentului este structurat în 8 capitole, care reflectă starea sectoarelor energetice, definind problemele cu care se confruntă, stabilind în acest sens priorități și obiective pe termen mediu și lung, în concordanță cu direcțiile de dezvoltare trasate la nivel mondial, precum și în raport cu angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere RM-UE și Tratatului Comunității Energetice.

Drept impact, se prognozează că implementarea noii Strategii energetice va contribui la dezvoltarea durabilă a economiei naționale, eficientizarea sectorului energetic și crearea unei piețe de energie transparente și competitive. Obiectivele, măsurile și activitățile planificate sunt orientate spre atingerea unui complex energetic mai eficient, competitiv și sigur, care să asigure, totodată, securitatea energetică a țării, modernizarea infrastructurii energetice existente, îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea surselor regenerabile de energie și integrarea pe piața energetică europeană.

5. Fundamentarea economico-financiară

Strategia energetică va constitui documentul de referință în procesul de planificare și elaborare a Strategiilor sectoriale de cheltuieli în domeniul energetic (CBTM). Prin urmare, estimarea cuantumului mijloacelor financiare și identificarea surselor de finanțare pentru implementarea Strategiei energetice se va efectua anual, în procesul de planificare bugetară, în dependență de obiectivele necesare a fi realizate conform celor 3 etape stabilite consecutiv (2018-2020; 2021-2025; 2026-2030).

Mijloacele financiare necesare pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare a interconexiunilor energetice urmează să fie asigurate din diferite surse, utilizând toate posibilitățile posibile de finanțare, inclusiv sursele proprii ale întreprinderilor energetice, sursele bugetare, investițiile private, credite pe termen lung, alte surse de subvenționare și de reglementare prin oferirea de stimulente, etc. În acest scop, vor fi examinate toate alternativele ce țin de asigurarea finanțării, inclusiv suportul partenerilor de dezvoltare și instituțiilor financiare internaționale, care au participat până în prezent și continuă să participe în mod activ la dezvoltarea sectoarelor energiei din Republica Moldova.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului impune necesitatea abrogării Hotărârii Guvernului nr.102 din 05.02.2013 cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, care va fi inițiată odată cu adoptarea de către Parlament a Strategiei energetice până în anul 2030, în redacție revizuită.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de hotărâre a Guvernului urmează a fi consultat și avizat de către toate părțile cointereseate.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de hotărâre de Guvern a fost plasat pe pagina web a Ministerului Economiei și Infrastructurii, la compartimentul *Transparența*, secțiunea *Transparența decizională*, rubrica *Anunțuri privind consultările publice*, precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md.

Secretar General de Stat

Iulia COSTIN